

Sygn. akt: III AUa 566/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Padarewska - Hajn

Sędziowie: SSA Lucyna Guderska

SSA Anna Szczepaniak-Cicha (spr.)

Protokolant: stażysta Paulina Działońska

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2012 r. w Łodzi

sprawy **M. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.**

o wysokość emerytury,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w Płocku z dnia 13 lutego 2012 r., sygn. akt: VI U 1183/11;

zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 i oddala odwołanie.

Sygn. akt III AUa 566/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 sierpnia 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. przyznał M. K. emeryturę na podstawie art. 24 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, od osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Wysokość emerytury organ rentowy ustalił na podstawie art. 26 powołanej ustawy i ponieważ wyliczona w ten sposób emerytura była mniej korzystna od pobieranej, ZUS podjął wypłatę świadczenia w dotychczasowej wysokości.

W odwołaniu z dnia 9 września 2011 roku ubezpieczona wniosła o przeliczenie wysokości emerytury w zakresie tzw. części socjalnej, która wynosi 24% kwoty bazowej obowiązującej w dacie nabycia nowego świadczenia, tj. na podstawie art. 21 w zw. z art. 53 ust. 4 ustawy o FUS, gdyż po przyznaniu wcześniejszej emerytury podlegała ubezpieczeniom społecznym ponad 30 miesięcy. Odwołująca wniosła również o wyrównanie jej świadczenia od 28 czerwca 2011 roku wraz z odsetkami. Organ rentowy domagał się oddalenia odwołania.

Wyrokiem z dnia 13 lutego 2012 roku Sąd Okręgowy w Płocku zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił wysokość emerytury M. K. na podstawie art. 53 ust. 1 i 4 ustawy emerytalnej z zastosowaniem kwoty bazowej w zakresie tzw. części socjalnej świadczenia w wysokości 2.822,66 zł (pkt 1), a wniosek M. K. o wyrównanie świadczenia od 28 czerwca 2011 roku wraz z odsetkami przekazał organowi rentowemu (pkt 2).

Sąd Okręgowy ustalił, że M. K., urodzona (...), pobierała emeryturę przyznaną jej mocą decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 czerwca 2006 roku, poczynając od dnia 28 czerwca 2006 roku, na podstawie art. 29 w zw. z art. 46 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy czym kolejnymi decyzjami świadczenie to było waloryzowane i w związku z kontynuacją zatrudnienia przeliczano staż. Po ostatniej waloryzacji wysokość emerytury wyniosła 1.985,24 zł.

W okresie od 1 kwietnia 2006 roku do chwili obecnej M. K. pracuje na podstawie umowy zlecenia w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej (...) W D. i z tego tytułu podlega ubezpieczeniom społecznym.

W dniu 30 czerwca 2011 roku M. K. złożyła wniosek o przyznanie jej prawa do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego wnosząc o ustalenie wysokości świadczenia według najkorzystniejszego wariantu. Rozpoznanie przez organ rentowy tego wniosku skutkowało wydaniem zaskarżonej decyzji.

Kwota emerytury wnioskodawczynie wyliczona na podstawie art. 53 ust. 1 i 4 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS, przy przyjęciu do części socjalnej tego świadczenia kwoty bazowej z dnia złożenia wniosku o emeryturę, tj. w wysokości 2.822,66 zł, wynosi 2.084,45 zł.

W konsekwencji tak dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy uznał odwołanie za zasadne. Sąd wskazał, że odwołująca miała ustalone prawo do emerytury na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 46 ust. 1 ustawy emerytalnej. Po przejściu na emeryturę pozostawała w ubezpieczeniu ponad 30 miesięcy. Występując po osiągnięciu wieku emerytalnego o świadczenie, którego podstawę wymiaru stanowić miała podstawa wymiaru dotychczasowej emerytury, nowe świadczenie powinno być obliczone według kwoty bazowej z daty zgłoszenia wniosku, zgodnie z treścią art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Kierując się tym przekonaniem Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji. Zgłoszone przez wnioskodawczynię w toku postępowania sądowego żądanie wyrównania świadczenia od 28 czerwca 2011 roku wraz z odsetkami, które nie było przedmiotem decyzji organu rentowego, Sąd Okręgowy przekazał do rozpoznania organowi rentowemu zgodnie z art. 477¹⁰ § 2 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżając go w punkcie pierwszym. Sformułował zarzut naruszenia art. 53 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części przez oddalenie odwołania.

Apelujący zakwestionował podgląd Sądu Okręgowego, że wnioskodawczynie urodzonej po 31 grudnia 1948 roku i uprawnionej do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 29 w zw. z art. 46 ustawy FUS - po osiągnięciu wieku powszechnego 60 lat i przepracowaniu 30 miesięcy - przysługuje prawo do obliczenia emerytury na podstawie art. 53 ust. 4 ustawy. Przepis art. 53 ustawy nie dotyczy bowiem ustalenia wysokości wszystkich emerytur, a jedynie emerytur określonych w art. 27-50e ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wnioskodawczynie urodziła się po 1 stycznia 1949 roku i przepisy rozdziału 2-3a działu II ustawy (art. 27-50e) jej nie dotyczą, tym samym ustalenie wysokości emerytury według zasad określonych w art. 53 ustawy także wnioskodawczynie nie dotyczy. Ze względu na fakt, że emerytura wcześniejsza nie była zawieszona lecz pobierana, ubezpieczona nie może mieć także emerytury wyliczonej na podstawie art. 183 powołanej ustawy.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawczynie wniosła o jej oddalenie. Powołała się na zapatrywania wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 10 września 2009 roku w sprawie sygn. akt I UZP 6/09.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie prowadząc do reformacji zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania.

W rozpatrywanej sprawie stan faktyczny nie jest sporny, kontrowersje powstały wokół zagadnienia prawnego, sprowadzającego się do możliwości obliczenia wysokości emerytury, o którą ubezpieczona wystąpiła po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, według reguły przewidzianej w art. 53 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), a więc przy przyjęciu aktualnej kwoty bazowej do obliczenia tzw. części socjalnej świadczenia.

W myśl art. 53 ust. 3 powołanej ustawy emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury. Przepisu tego nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym - ust. 4 art. 53 ustawy. Niespornie wnioskodawczyni po przyznaniu świadczenia podlegała ubezpieczeniu społecznemu przez ponad 30 miesięcy. Dokonując jednak analizy przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zgodzić należy się z organem rentowym, że zasady określone w art. 53 ustawy emerytalnej, w tym w ust. 4, nie mają zastosowania do tzw. emerytury wiekowej wnioskodawczyni.

Zasady nabywania prawa do emerytury i obliczania jej wysokości dla ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 roku uregulowane zostały w Dziale II Rozdziale 1 ustawy o FUS - w art. 24-26. Przepisy te określają sposób ustalania podstawy wymiaru emerytury według nowego systemu. Stanowi ją kwota składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego. Nie jest to zatem przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne obliczona na podstawie art. 15 ustawy FUS, jak w przypadku emerytur obliczanych na zasadach dotychczasowych. Odnośnie grupy ubezpieczonych, którzy wiek emerytalny uprawniający do emerytury powszechnej osiągnęli w latach 2009 - 2013, ustawodawca wprowadził mieszany sposób obliczenia świadczenia - art. 183 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. I tak dla osoby, która osiągnęła wiek uprawniający do emerytury (powszechnej) w roku 2011 emerytura według mieszanego sposobu wynosi 55% emerytury obliczonej według dotychczasowych zasad, a zatem zgodnie z art. 53, jak też 45% obliczonej według zasad nowych, tj. określonych w art. 25-26 ustawy. W tym przypadku ubezpieczeni mają uprawnienie do ustalenia jednego segmentu emerytury z uwzględnieniem aktualnej kwoty bazowej do części socjalnej.

M. K. wiek 60 lat osiągnęła w 2011 roku, jednak nie zachowała prawa do obliczenia wysokości świadczenia według sposobu mieszanego. Zasadą jest bowiem, że według tego mieszanego sposobu może być obliczona emerytura przyznawana po raz pierwszy. Odnośnie ubezpieczonych uprawniających już do emerytury wcześniejszej ustawodawca uzależnił możliwość obliczenia emerytury systemem mieszanym w wieku powszechnym, od niepobrania emerytury wcześniejszej - ust. 1 art. 183 ustawy. Tymczasem wnioskodawczyni od czerwca 2006 roku pobiera emeryturę, zatem nie było podstaw do obliczenia emerytury mieszanej z uwzględnieniem nowej kwoty bazowej do części socjalnej emerytury.

M. K. w żadnym razie nie ma prawa do emerytury na podstawie art. 27 ustawy i obliczenia jej stosownie do art. 53 ust 1 i 4 ustawy, bowiem to świadczenie przysługuje wyłącznie ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 roku, zgodnie z jednoznacznym brzmieniem art. 27 ust. 1 powołanej ustawy. Zupełnie bezpodstawnie uznał Sąd Okręgowy, że odwołująca ma prawo do obliczenia emerytury przyznanej w wieku powszechnym zarówno na podstawie art. 25-26, jak i na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej. M. K. urodziła się bowiem po 31 grudnia 1948 roku, toteż nie jest prawnie dopuszczalna możliwość przyznania jej emerytury z art. 27 i obliczenia na podstawie art. 53 ustawy. Odwołująca uzasadniała swe żądanie okolicznością, iż przepis art. 53 ustawy znajduje się w rozdziale 4 zatytułowanym „ustalenie wysokości emerytur, o których mowa w art. 27-50e”, a jej emerytura wcześniejsza przyznana została z mocy art. 29 w zw. z art. 46 ustawy emerytalnej. Wywód ten jest o tyle trafny, że właśnie dlatego emerytura wcześniejsza wnioskodawczyni została obliczona na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej. Nie może jednak ubezpieczona na dotychczasowych zasadach mieć przyznanej emerytury z osiągnięciem wieku powszechnego, gdyż nie mieści się w grupie wiekowej, której to uprawnienie przysługuje. Sąd Apelacyjny w pełni podziela zapatrywania wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 10 września 2009 roku (I UZP 6/09, OSNP 2010/5-6/72), jednakże dotyczą

one wyłącznie ubezpieczonych urodzonych przed 1 stycznia 1949 roku, którzy ubiegają się o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a więc zapatrywania te nie mają zastosowania w przedmiotowej sprawie.

Sumując, ponieważ wnioskodawczyni urodziła się w dniu 28 czerwca 1951 roku organ rentowy nie miał podstaw, przyznając M. K. emeryturę po osiągnięciu przez nią powszechnego wieku emerytalnego, do ustalenia wysokości tego nowego świadczenia według zasad określonych w art. 53 ustawy. Decyzja ZUS z dnia 9 sierpnia 2011 roku jest prawidłowa, co mając na uwadze Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym i oddalił odwołanie - art. 386 § 1 k.p.c.